

MES'ULÜ MUHASİPLİKTEN YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİĞE VE BAĞIMSIZ DENETÇİLİĞE

Bugün Datça'daki meskenime, ziyaretime iki şahıs geldi. Çok sevdiğim kıymetli bir dostumun tavsiyesiyle icabet etmeseler kabul etmezdim. Vergi ile alakalı intişar yapan bir şeyler tesis etmişler, benden de muharrir olarak bir makale talep ettiler. "Ne yazayım şimdi, biliyorsunuz çok meşgulüm" deyip atlatmaya çalıştım, ama kapının yanında, ayakta duranı hemen, "değerli üstadım, sizdeki tecrübe ülkede kimsede yok, hatıratınızı yoklayarak muhasebecilik tarihinden bir şeyler yazabilirsiniz" diye şıppadak cevap verdi. Uyanık, bir de iltifat ediyor! Kendilerine iki bira ve kocaman bir çanak tuzlu badem ikram ettim. Kütüphaneme çekilip bir şeyler yazmaya başladım. Bunu bitirip vermezsem gitmeyeceklerini biliyorum. Sonraki makaleyi ne zaman yazarım bilmiyorum. Belki haftaya, belki de seneye yazarım. Belki de hiç yazmam. Evveliyetla şunları bir göndereyim. Gerisine bakacağız.

Efendim, bu topraklarda muhasebe mesleğine ilk muharrir teşebbüs 1850 senesinde Kanunname-i Ticaret ile yapılmıştır. Gerçi o devrede vasıflı beşere rastlamak Anadolu'nun ücra köşelerinde hindistan cevizi tevlit etmeye denkti. Cumhuriyet ile beraber 1926 senesinde Ticaret Kanunu kabul edilince, memleketimizde de muhasebecilik muntazam bir hal almış oldu.

Akabinde 1940'lı ve 50'li senelerde en kıymetli, en kamil muhasebeciler iktisadi amme müesseselerinden zuhur ettiler. O devrede muhasebe alanında benim de aşına olduğum, pek kıymetli şahsiyetler vardı.

O zamanlar pek sıkı ameliyelerle, çok mühim işler çıkarılırdı. Meseleyle alakalı Maliye Teftiş Heyeti, Osmanlı'dan beri vardı ve ziyadesiyle müessir ve salahiyatdardı. 1930'lu senelerde

Kazanç Vergisi Hesap Mütahassısları, Muamele Vergisi Hesap Mütahassısları ve Varidat Kontrolörleri vardı. Burada istihdam edilenler pek kıymetli, pek bilgili şahsiyetlerdi. Akabinde 1945 senesinde Hesap Uzmanları Kurulu bir kanunla tesis edildi. Bu teşekkülde 1949 senesinde kabul edilen Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun da tesiri vardır. Akabinde bu kıymetli Heyet pek faydalı işler yapmıştır. Lakin bahse konu Heyetlerin 2011 senesinde kapatılmaları ziyadesiyle hatalı bir karar olmuş ve bunun telafisi mümkün olmamıştır.

1970'lere kadar mevzuubahis mesele hakkında mühim bir tanzim yapılmadı. İnkişaf eden beynelmilel vakalar takip edilmedi, intibak sağlanamadı. Ziyadesiyle tembellik edildi!

Velakin, bu devrede Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği'nden de bahsetmekte fayda telakki etmekteyim. 1942 senesinde tesis edilen Türkiye Eksper Muhasipler ve İşletme Organizatörleri Cemiyeti'nin 1967 senesinde tahavvülüyle zuhur etmiştir. Bu Cemiyet, çok büyük bir iş yapmış, 1974 senesinde Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi'ne aza olmuştur.

Efendim, 1980'li seneler, 1950'li senelerin aksine pek faal geçmiştir. 1982 senesinde Sermaye Piyasası Kurulu tesis edilmiş, 1984'te de Hesap Planı'nı neşretmiştir. 1989 senesinde Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebecilik Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile TÜRMOB teşkil edilmiş, 1992 senesinde de Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği ilan edilmiştir.

1994 senesinde TÜRMOB bünyesinde Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TÜMUDESK) teşekkül ettirilmiş, 1999 senesinde de TÜMUDESK'in yerine amme tüzel şahsiyetini haiz, idari ve mali muhtariyete sahip Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) inşa edilmiştir. Bu kıymetli müessese 2011 senesinde kapatılana kadar, bir müddet beynelmilel standartları takip ederek, memleketimizin muhasebe standartlarını teşekkül ettirmiştir.

2011 senesinde beynelmilel muhasebe standartlarına mütenasip Türkiye muhasebe standartlarını teşkil etmek ve murakabe standartlarını yapıp, tatbik etmek üzere Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ihdas edilmiştir. Bu teşkilat, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) ilan etmektedir.

Bu hususta aziz dostum rahmetli Oktay Bey'in pek kıymetli eserleri bulunmaktadır. Alakadar olanlar okusun! Tavsiye ederim.

Meselenin hulasası budur! Makalemi bitirmeden size bir hatıramı nakledeyim:

1950 senesinin Nisan ayında ılık bir Pazar günüydü. Sanırım ayın 15'iydi. Kesin tarih için muhtırama bakmam lazım. Neyse geçelim, bu mühim değil. Beyazıt'ta kıymetli iktisatçı Fritz Neumark'ı uzaktan gördüm. O sıralar, atak bir gencim, ABD'de iktisat tahsili yapıyorum ve hocanın hayranıyım. Hemen yaklaşıp, İngilizce lisanıyla hürmetlerimi ilettim. Neumark Beyefendi, şöyle bir baktı ve “delikanlı, Türkçem ziyadesiyle iyidir” dedi. Akabinde kendimi takdim ettim. Pek alakadar oldu ve “vaktin varsa çay ısmarlayayım” dedi. Benim için kaçırılmayacak bir fırsattı. Küllük Kahvehanesi'ne oturduk. Neumark'ı garsonların hepsinin tanıması beni şaşırtmıştı. O sıra kahvehanede oturan Abidin Dino da kendisini selamladı. Benim için rüya gibi bir gündü. Çaylarımızı içerken, kafamı kurcalayan سوالimi hemen hocama arz ettim: “Fritz Hocam, 1945'de Hesap Uzmanları Kurulu kurulurken, beynelmilel murakabe standartlarının hepsi teşkilat kanununda aynen yer alıyor. Bu standartları Amerikan Sertifikalı Kamu Muhasipler Enstitüsü 1939'da neşretmiş. Harp içinde haberleşme mahdut seviyedeyken, nasıl olur da...” diye سوالimi bitirmek üzereydim ki, Neumark lafımı kesti ve “bir çay daha içer misin?” diye sordu. Sonrasında da, “bu bir müktesebattır, İskoç ve Galler'in sertifikalı muhasiplerini yabana atma” dedi. Çayından üst üste iki yudum aldıktan sonra da “ararsan muhaberatta hudut olmaz!” diye ilave etti. Ben devamını

beklerken de, “talebeler bekliyor, derse girmem lazım, pek memnun oldum Akil Bey” dedikten sonra garsona eliyle “hesabıma yaz” işareti yaptı, şapkasını giyip, ağır ağır Üniversite’ye doğru yürümeye başladı.

Unutamadığım bir gündür.

Selametle kalın!